



УКРАЇНСЬКА
ЛІСОВА
ПЛАТФОРМА

ОЦІНКА ЛІСОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА УПРАВЛІННЯ

за допомогою WWF Enabling Environment
Assessment Tool (WWF EEAT)

ДЛЯ ЧОГО ПОТРІБНА ОЦІНКА ПОЛІТИКИ ТА УПРАВЛІННЯ

Управління лісовими ресурсами охоплює широкий спектр питань – від якості лісового законодавства до спроможності правозастосування – і залучає широкий спектр суб'єктів, включно з владою, бізнесом, ЗМІ, неурядовими організаціями та громадськістю в цілому. Належне управління лісовими ресурсами є основою, яка уможливорює відповідальне лісове господарство та торгівлю. Однак, не завжди легко визначити прогалини в управлінні та найкращі важелі для змін, або відстежувати зміни в управлінні з часом. Інструмент WWF Enabling Environment Assessment Tool (WWF EEAT) слугує саме для цього.

Це інструмент швидкої оцінки для вимірювання якості національного управління та політики, що впливає на ефективність лісової галузі. Інструмент призначений для швидкої оцінки стану сприятливості умов для відповідального лісового управління, визначення ключових важелів впливу й моніторингу ефективності та змін від імплементації нових політик чи програм.

МЕТОДОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНКИ

Основою для оцінки є відповіді на 150 питань, згрупованих по трьох блоках.

1.

Перша частина стосується того, як політика, законодавство та інституції виглядають на папері. Чи прийняла країна сталість, як керівний принцип своєї лісової політики? Чи впроваджує лісове законодавство країни принципи сталості? Чи існують механізми, щоби міністерства сільського господарства та навколишнього середовища могли координувати питання, які стосуються лісів? Чи є в країні дієві закони щодо землеволодіння та торгівлі деревиною?

2.

Друга частина стосується планування прийняття рішень. Чи залучені зацікавлені сторони до громадських консультацій щодо лісокористування? Чи є активне громадянське суспільство, включно з незалежними ЗМІ, і чи дбають вони про ліси? Чи використовує уряд у своєму плануванні якісну інформацію та чи доступна вона громадськості?

3.

Третя частина стосується того, як все відбувається на практиці. Чи добре обладнане та укомплектовано персоналом лісове агентство? Чи дотримуються закони? Чи контролюється корупція?



Ці питання – індикатори, які оцінюють в розрізі загального управління, ведення лісового господарства, землекористування, торгівлі, транспортування, обробки і споживання. Більшість з них адаптовано з Ініціативи з управління лісами Інституту світових ресурсів (WRI) та Діагностичного інструменту оцінки та моніторингу управління лісами Програми з лісів (PROFOR).

Три опитувальники із групами запитань були розіслані учасникам, що зареєструвалися, як члени робочої групи за підсумками I Форуму Української Лісової Платформи, що відбувся навесні 2021. Згодом, опитувальники були викладені на сайті Української Лісової Платформи та поширені каналами WWF-Україна, так щоб кожен охочий міг за бажанням взяти участь в оцінці.

Надалі була сформована оціночна команда з експертів, що представляють або на момент формування команди представляли провідні державні та громадські організації: Державне агентство лісових ресурсів України, Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Національне представництво FSC в Україні, Товариство лісівників України, Громадську раду при Державному агентстві лісових ресурсів України й WWF-Україна. Впродовж вересня-листопада 2021 року відбувалася серія зустрічей-обговорень, під час яких учасники оціночної команди висловлювали своє бачення оцінки того чи іншого індикатора.

Підсумкові результати оцінки були візуалізовані у вигляді наведених нижче інфографік, що представляють оцінку трьох складових лісової політики та управління. По кожній складовій наведено три оцінки: зведена, за результатами оцінки всіх учасників оціночної команди, а також дві окремі оцінки для двох груп учасників оціночної команди, які відрізнялися тенденціями до оцінки показників опитування.

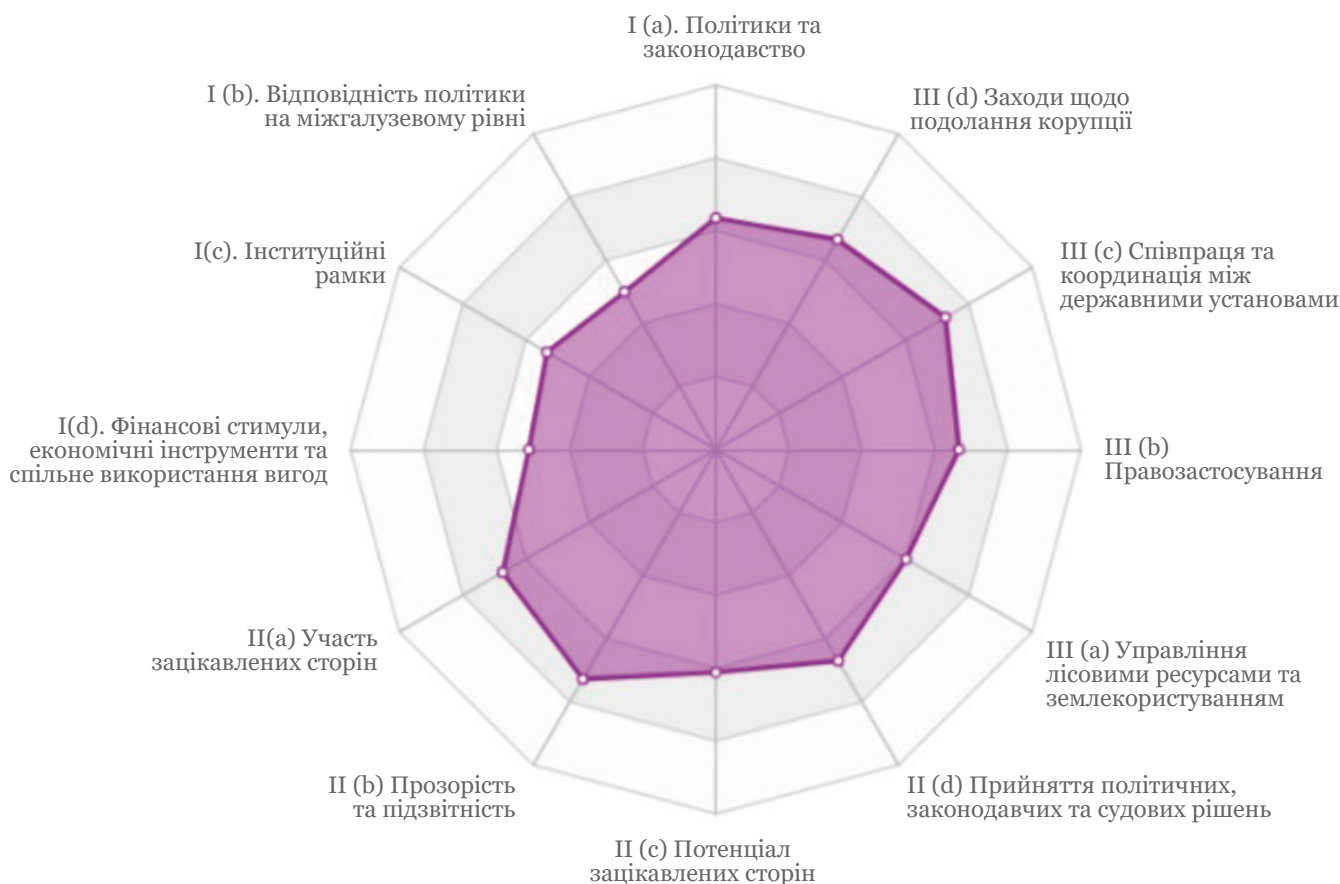
Оцінки ставилися від 1 до 5 та означали відповідно умовно “дуже погану”, “погану”, “достатню”, “добру” та “відмінну” оцінки.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ ПОЛІТИКИ ТА УПРАВЛІННЯ

1. ПЕРШИЙ БЛОК – ПОКАЗНИКИ СПРИЯТЛИВОСТІ УМОВ

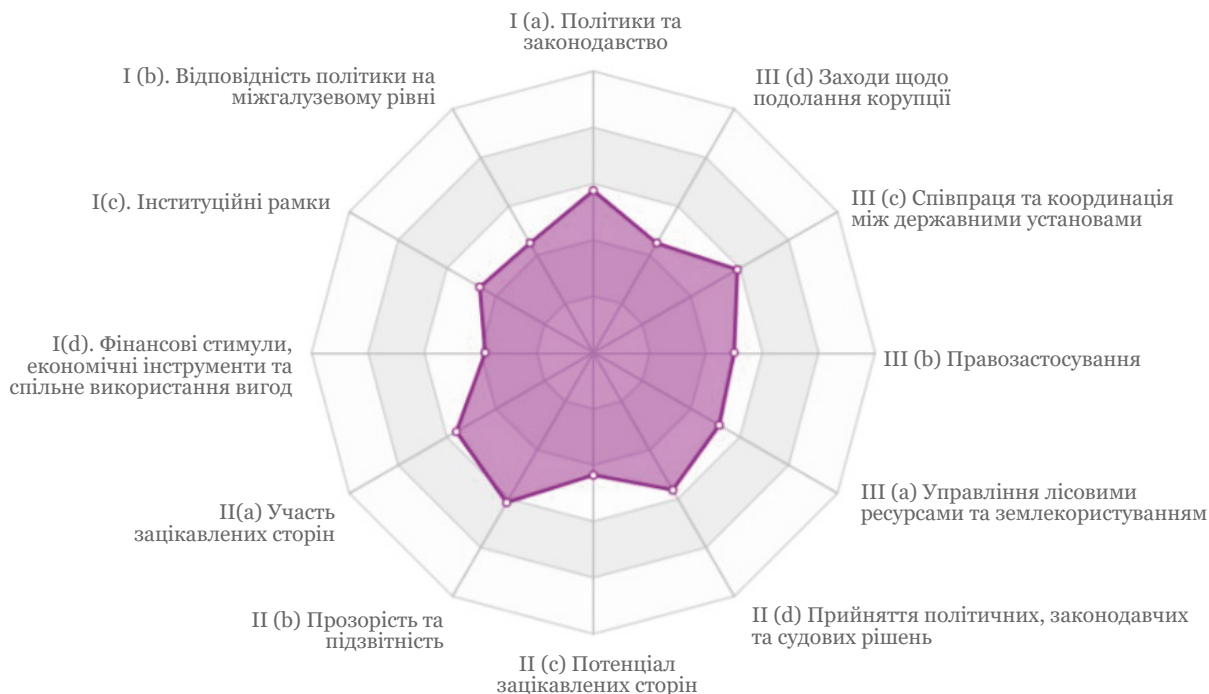
Ця візуалізація показує, наскільки сприятливими є поточні умови втілення лісової політики та управління. Концентричні кола означають бали, зовнішнє коло – означає максимальний бал (5), внутрішнє коло – мінімальний бал (1). Показники для України у зведеній оцінці загалом рахуються як “достатні” та “добрі” – між оцінками “3” та “4”, за винятком показників відповідності міжсекторальних політик, інституційної спроможності та фінансових заохочень, інструментів та розподілу вигод, які оцінюються нижче за “достатні”.

Зведена оцінка першого блоку – показники сприятливості умов



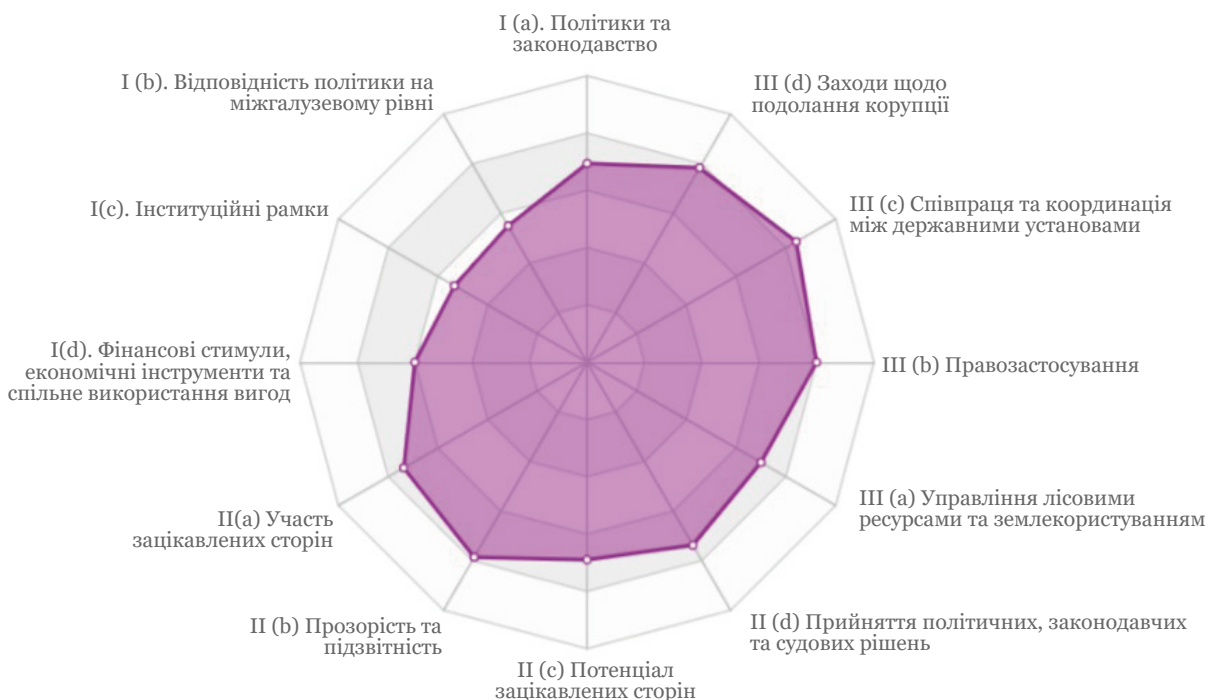
Оцінки 1-ї групи оціночної команди, окрім названих вище компонентів, є нижчими також в площині антикорупційних заходів, спроможності зацікавлених сторін (оцінка ближче до “поганої” - “2”), а також компоненту правозастосування та управління лісовими ресурсами і землекористуванням (оцінка між “поганою” і “достатньою”).

Оцінка першого блоку, 1-ша група оціночної команди



Оцінка 2-ї групи оціночної команди вище за зведену і загалом наближається або рівна “добрій” (“4”), за винятком зазначених у зведеній оцінці показників, які рівні або менші за “достатню”.

Оцінка першого блоку, 2-га група оціночної команди



2.

ДРУГИЙ БЛОК - СЕКТОРАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ

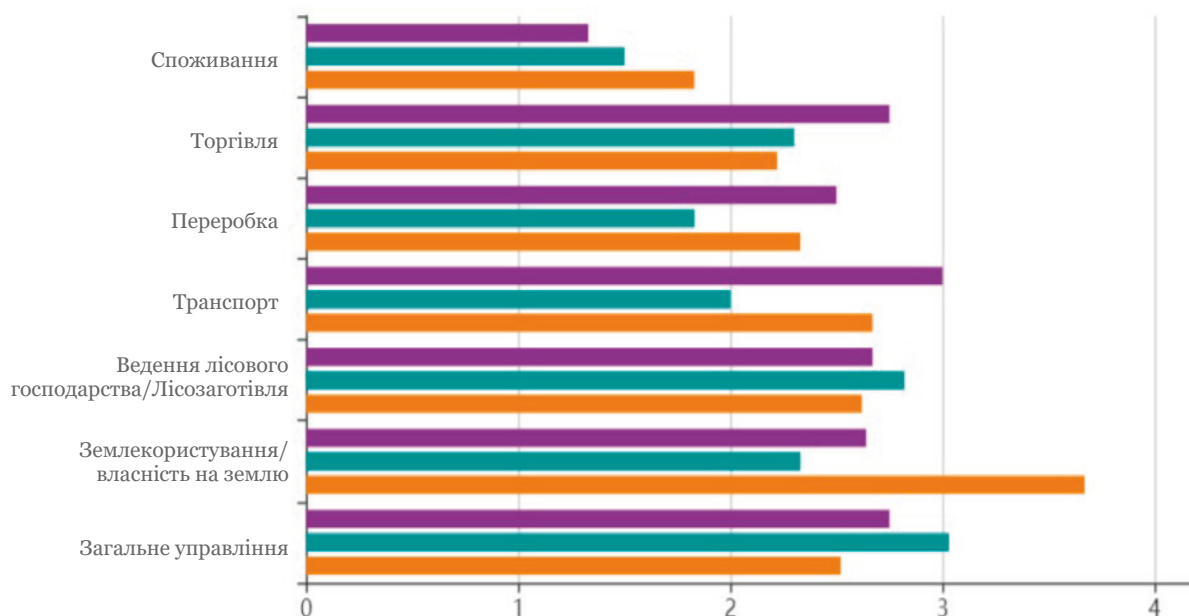
Другий блок стосується секторальних показників ланок ланцюга постачання, від ведення лісового господарства до деревообробки та споживання лісової продукції, і по кожній ланці окремо в розрізі законодавства, прийняття рішень та правозастосування. По більшості показників зведена оцінка також рахується або як “достатня”, або як близька до “достатньої” (“3”). Виняток становить сегмент споживання, всі показники по якому менші за “достатні”.

Зведена оцінка другого блоку



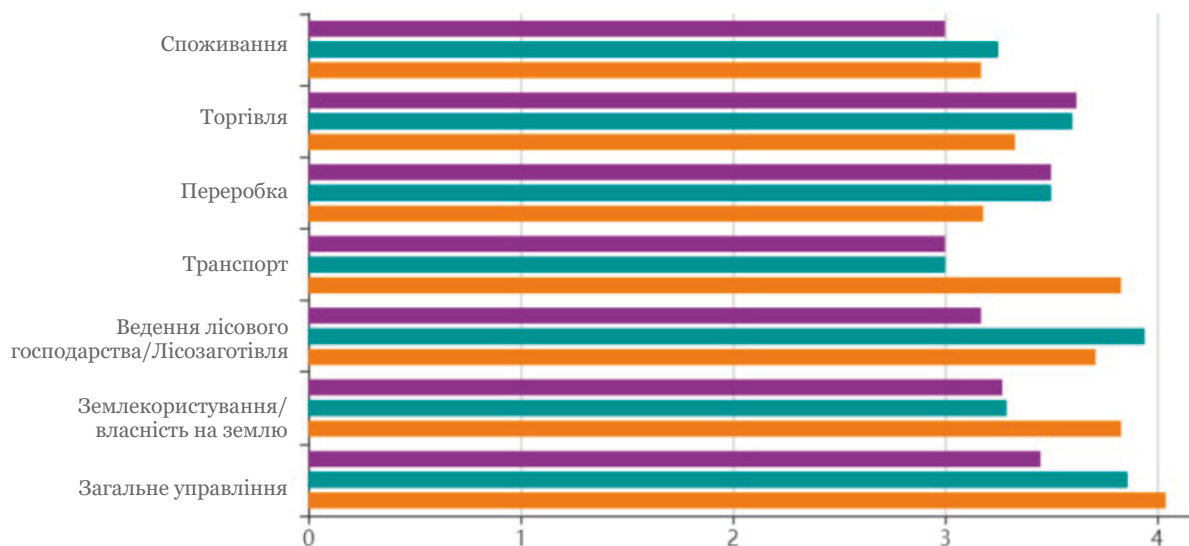
Секторальна оцінка 1-ї групи оціночної команди віддзеркалює меншу оцінку споживання, але з ще нижчим балом (між “дуже погано” - “1” та “погано”); загальний ж бал також менший (між “погано” та “достатньо”).

Оцінка другого блоку, 1-ша група оціночної команди



Оцінка 2-ї групи оціночної команди також загалом рівна “достатній” або дещо вища – до “доброї”, проте загалом не вказує на нижчий бал сектору споживання.

Оцінка другого блоку, 2-га група оціночної команди



- Частина 1. Політики, законодавство та інституції
- Частина 2. Планування, прийняття рішень та вирішення спорів
- Частина 3. Впровадження, застосування та дотримання

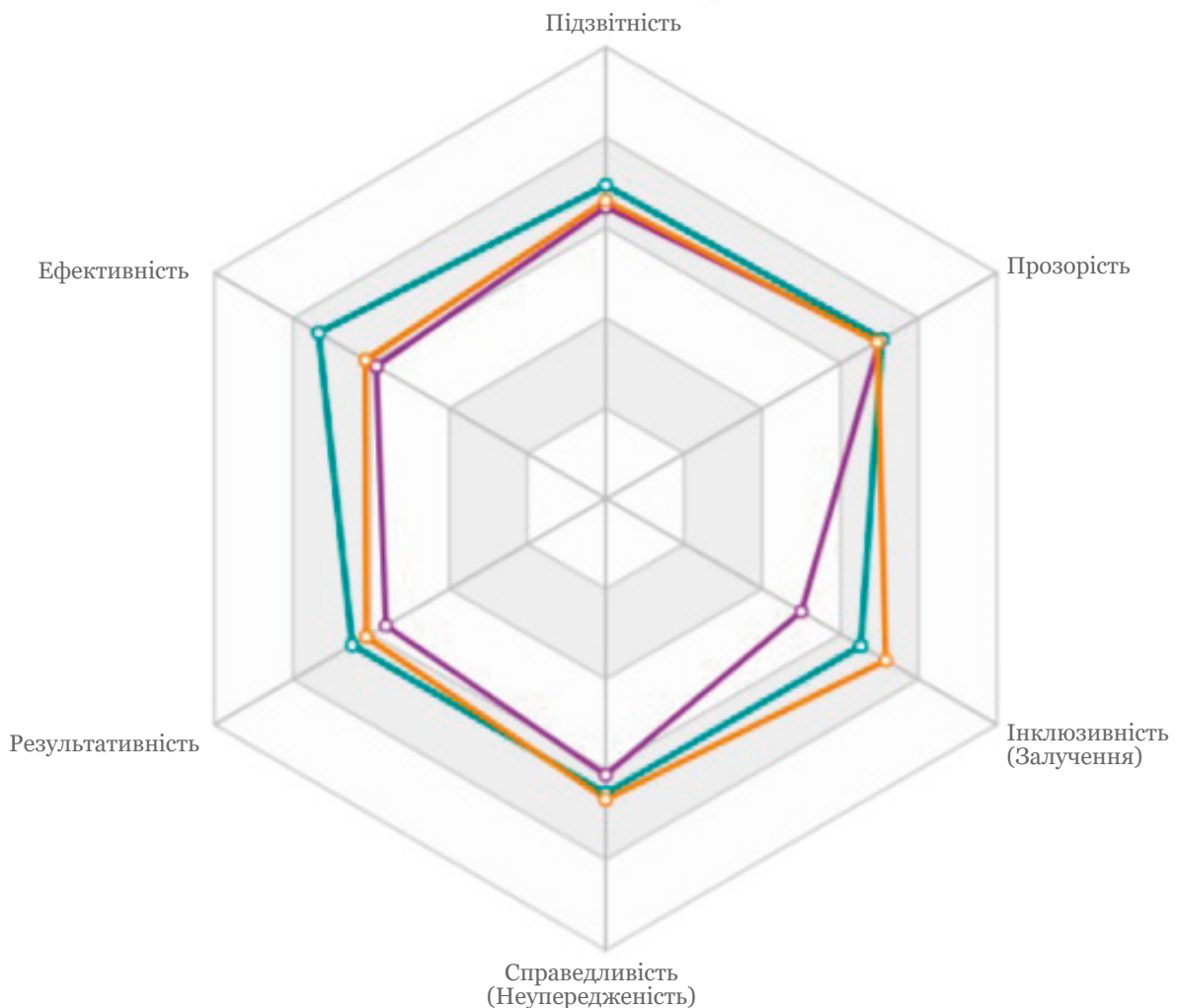
3.

ТРЕТІЙ БЛОК – ПОКАЗНИКИ ПРИНЦИПІВ ХОРОШОГО УПРАВЛІННЯ

Третій блок стосується оцінки принципів хорошого управління, що також наведена окремо в розрізі законодавства, прийняття рішень та правозастосування. Як і в інфографіці по першій складовій, зовнішнє коло означає максимальний бал – “5”, внутрішнє – мінімальний – “1”. Більшість показників зведеної оцінки також коливається між “достатніми” та “добрими”, за винятком законодавства, що стосується залученості, яке наближається в сторону оцінки “погано” – “2”, та ефективності механізмів прийняття рішень, що ближча до “доброї” – “4”.

Зведена оцінка третього блоку

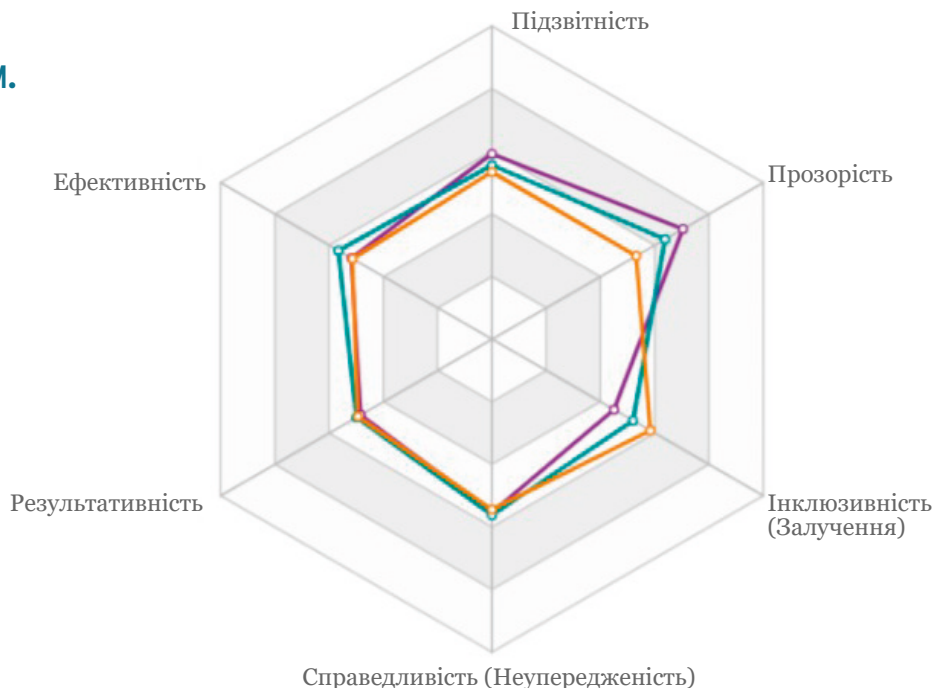
- Частина 1. Політики, законодавство та інституції
- Частина 2. Планування, прийняття рішень та вирішення спорів
- Частина 3. Впровадження, застосування та дотримання



Оцінка 1-ї групи оціночної команди загалом нижча (між “погано” та “достатньо”), за винятком законодавства щодо прозорості, яке оцінюється між “достатньо” та “добре”.

Оцінка третього блоку, 1-ша група оціночної команди.

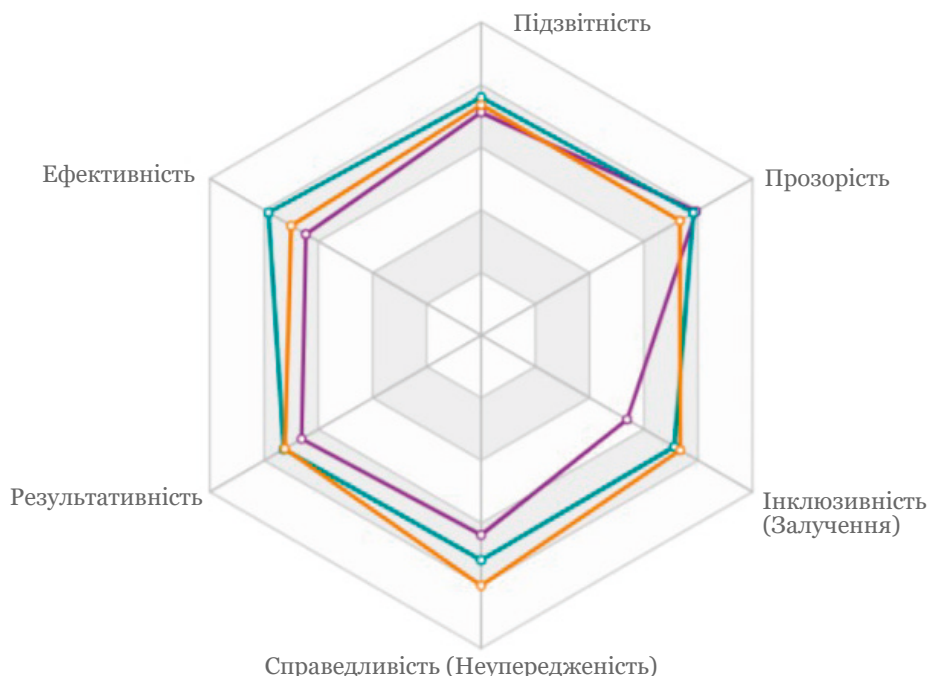
- Частина 1.
Політики, законодавство
та інституції
- Частина 2.
Планування, прийняття
рішень та вирішення
спорів
- Частина 3.
Впровадження,
застосування та
дотримання



Оцінки 2-ї групи оціночної команди загалом показують вищий бал (ближчий до “доброго”), проте вирізняється менший бал законодавчої частини (за винятком підзвітності і прозорості, бал близький до достатнього – “3”) порівняно з механізмами прийняття участі та правозастосуванням.

Оцінка третього блоку, 2-га група оціночної команди.

- Частина 1.
Політики, законодавство
та інституції
- Частина 2.
Планування, прийняття
рішень та вирішення
спорів
- Частина 3.
Впровадження,
застосування та
дотримання



Періодичне проведення подібної оцінки дасть змогу відстежувати зміни якості лісової політики та управління надалі, і відповідно вносити зміни в у відповідні стратегії залежно від ефективності запроваджених змін.

* Для написання тексту було частково використано переклад Enabling Environment Assessment Tool for responsible forest management and trade. Manual for use. Version 8